

Kärnkraftsprövningsutredningen
KN 2023:04

Remissvar över promemorian En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar (KN2024/01912)

Sammanfattning

Kärnkraftsprövningsutredningen avser inte att kommentera regeringens om-
arbetning av utredningens förslag i SOU 2025:7, mer än rörande vilken över-
prövande instans det bör vara till Strålsäkerhetsmyndighetens tillståndsbeslut
enligt kärntekniklagen (1984:3).

Överklagandeinstans för Strålsäkerhetsmyndighetens beslut enligt kärntekniklagen

Kärnkraftsprövningsutredningen noterar att promemorians förslag att mark-
och miljödomstol ska överpröva Strålsäkerhetsmyndighetens beslut enligt
kärntekniklagen (1984:3) helt saknar motivering. Utredningens förslag att all-
män förvaltningsdomstol skulle överpröva dessa beslut grundade sig på två
omständigheter.

För det första överklagas Strålsäkerhetsmyndighetens beslut enligt Strål-
skyddslagen (2018:396) till allmän förvaltningsdomstol. Om Strålsäkerhets-
myndighetens övriga beslut ska överklagas till domstol, framstår det som
lämpligt att det sker till samma instans. För det andra var en av utredningens
huvuduppgifter att skilja prövningen enligt miljöbalken och prövningen enligt
kärntekniklagen åt. Utredningen har lagt fram ett flertal förslag som syftar till
att göra en sådan uppdelning. Om samma instans ska pröva alla frågor
framstår det som svårare att få genomslag för denna uppdelning. Om den
instans som prövar tillståndet till en anläggning enligt miljöbalken även ska
överpröva tillståndet till samma anläggning enligt kärntekniklagen uppstår en
risk för att frågorna går in i varandra och att processen drar ut på tiden.

Mark- och miljödomstolen kan till exempel komma att vänta in ett beslut från Strålsäkerhetsmyndigheten innan prövningen enligt miljöbalken avslutas för att få ett bättre beslutsunderlag. Eller så finns det risk att Strålsäkerhetsmyndigheten vilandeförklarar sin tillståndsprövning enligt kärntekniklagen i avvaktan på regeringens bedömning enligt 17 kap. miljöbalken.

Förslaget byggde också vidare på Strålsäkerhetsmyndighetens slutsatser i delredovisningen av regeringsuppdraget att utreda vilken utveckling av regelverket och andra åtgärder som behövs för att det ska finnas förutsättningar för att nyttja både befintlig och framtida kärnkraft (Rapport 2023-02-28, dokumentnr: SSM2022-6007-4). Strålsäkerhetsmyndigheten föreslog där att myndigheten skulle vara beslutsfattare och att allmän förvaltningsdomstol skulle överpröva tillståndsbeslut enligt kärntekniklagen där myndigheten fattat beslut.

Kärnkraftsprövningsutredningen har inga invändningar mot att mark- och miljödomstolen ska pröva även frågor om tillstånd enligt kärntekniklagen, men det finns få exempel på att domstolen prövar samma anläggning utifrån två olika lagstiftningar vid olika tillfällen. Det kan uppstå i en situation där både strandskyddsdispens och bygglov ska prövas för samma åtgärd, men det är en otillfredsställande ordning som inte bör eftersträvas i andra, mer komplexa sammanhang. Dessutom är mark- och miljödomstolen överprövandeinstans i båda ärendena. Däremot förekommer det vanligen att domstolen prövar olika aspekter av ett projekt enligt olika lagstiftningar vid olika tidpunkter. Då är emellertid tidsordningen given, som vid fastighetsbildning, detaljplan och tillstånd till en verksamhet på samma plats. Ska både miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet prövas sker det i en gemensam process allt sedan miljöbalken trädde i kraft. För att uppnå ett system där mark- och miljödomstolens kompetens tas till vara på bästa sätt bör i stället domstolen pröva hela anläggningen enligt båda lagstiftningarna vid samma tillfälle. Ett sådant förslag har tidigare presenterats i SOU 2011:18. Det har också diskuterats kort i utredningen, men det mottogs inte positivt av utredningens experter. Att gå fram med ett sådant förslag var inte heller i linje med utredningens direktiv.

I detta ärende har Pernilla Sandgren beslutat. I den slutliga handläggningen har Christina Ericson och Aino Obenius Mowitz deltagit.

Pernilla Sandgren